

Zomerganzen **in** Drenthe **in** 2015

Vincent de Boer

Sovon-rapport 2015/36

Zomerganzen in Drenthe in 2015

Vincent de Boer

Sovon-rapport 2015/36
Dit rapport is samengesteld in opdracht van de
Provincie Drenthe

provincie Drenthe

Colofon

© Sovon 2015

Dit rapport is samengesteld in opdracht van de Provincie Drenthe

Wijze van citeren: de Boer V. 2015. Zomerganzen in Drenthe in 2015. Sovon-rapport 2015/36. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

Illustratie omslag: Peter Eekelder

Opmaak: John van Betteray

ISSN-nummer: 2212 5027

Sovon Vogelonderzoek Nederland

Toernooiveld 1

6525 ED Nijmegen

e-mail: info@sovon.nl

website: www.sovon.nl

Niets uit dit rapport mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar worden gemaakt d.m.v. druk, fotokopie, microfilm, of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Sovon en/of opdrachtgever.

Inhoud

Dankwoord	2
Samenvatting	3
1. Inleiding	5
2. Werkwijze	7
2.1. Beschrijving van de tellingen	7
2.2. Telgebieden en volledigheid	8
2.3. Gegevensbewerking	8
3. Resultaten	9
3.1. Algemene resultaten	9
3.2. Bespreking per soort	9
3.2.1. Grauwe Gans	9
3.2.2. Grote Canadese Gans	9
3.2.3. Brandgans	9
3.2.4. Soepgans	9
3.2.5. Nijlgans	10
3.2.6. Overige ganzensoorten	10
3.3. Vergelijking met de telling in 2014	10
4. Conclusies en discussie	13
Literatuur	14
Bijlagen 15	
Bijlage 1. Soortkaarten 2015	15

Dankwoord

Een woord van dank gaat uit naar R. Oosterhuis (Onlanden) en M. Geertsma (Bargerveen) die hun lokale gebiedskennis en expertise tijdens de telling beschikbaar stelden.

Lara Marx en Erik van Winden (Sovon) hielpen bij

het samenvoegen van gegevensbestanden en de vervaardiging van de kaarten.

Kees Koffijberg van Sovon en Peter Venema van de Provincie Drenthe voorzagen een eerdere versie van dit rapport van commentaar.

Samenvatting

De zomerganzen telling in 2015 in de provincie betreft de derde achtereenvolgende jaar dat de zomerse ganzen in Drenthe door Sovon onder de loep genomen worden. De aanwezigheid van deze ganzen leidt tot schade in de landbouw en geeft soms aanleiding tot hevige discussies tussen landbouwers, jagers, beleidsmakers en natuurbeschermers. Om de discussie te voeden met de juiste gegevens is deze telling uitgevoerd.

Net als in 2014 zijn 30 telgebieden in de provincie geteld als representatieve steekproef. Deze gebieden zijn in 2014 geselecteerd door medewerkers van de Provincie Drenthe. Het betreft telgebieden verspreid over de provincie, waar zowel veel als weinig ganzen verwacht kunnen worden. De aanleiding voor deze selectie waren de verschillen tussen de Sovon-telling en de WBE-telling in juli 2013. Deze werkwijze heeft niet tot doel om jaarlijks het totale aantal aanwezige ganzen in juli in heel Drenthe te bepalen, maar voorziet wel in het monitoren van de aantalsontwikkeling van de in juli aanwezige ganzen in de Provincie. Op de kaarten in bijlage 1 zijn ook uitsluitend de aantallen in de getelde steekproefgebieden weergegeven. De geselecteerde telgebieden zijn op dinsdag 21 juli 2015 éénmalig bezocht door vier Sovon medewerkers

en twee ervaren vrijwilligers met goede gebiedskennis. Vrijwel de gehele telling vond plaats door met de auto de telgebieden te doorkruisen. In minder toegankelijke gebieden werd gebruik gemaakt van een fiets of werden te voet insteken gemaakt. De volledigheid van de telling binnen de steekproefgebieden was zeer goed. Er waren geen problemen met onbereikbare terreindelen.

In totaal werden tijdens de tellingen in 30 steekproefgebieden in Drenthe op 21 juli 2015 4.476 ganzen geteld. De Grauwe Gans was met 2.478 individuen de talrijkste soort (ruim 55%). Ook talrijk waren Nijlganzen (1.127) gevolgd door Grote Canadese Ganzen (412). Daarnaast werden kleine aantallen van andere soorten geteld: Kolgans (2), Soepgans (269), Sneeuwganzen (2), Brandgans (185) en de hybride Dwerggans x Brandgans (1).

Het aantal ganzen in de 30 steekproefgebieden in Drenthe in juli 2015 liet een toename van 11% zien ten opzichte van de aantallen in deze gebieden in juli 2014. Deze toename was te zien bij alle soorten waarvan meer dan twee vogels geteld werden. Te weten Grauwe Gans (+5%), Soepgans (+53%), Grote Canadese Gans (+14%), Brandgans (+122%) en Nijlgans (+12%).

1. Inleiding

Gezien de huidige belangstelling en problematiek rond overzomerende ganzen is het belangrijk een goed beeld te hebben van de actuele verspreiding van broedende en gedurende het zomerhalfjaar pleisterende ganzen in Nederland. In 2006 is een studie afgerond naar de situatie ten aanzien van zomerganzen in Nederland (van der Jeugd *et al.* 2006). In 2009 is in de maand juli heel Nederland op zomerganzen geteld. De eerste maal dat er op een dergelijke schaal naar de betreffende soorten in de zomermaanden is gekeken. Recent is een nieuwe studie afgerond naar de aantallen zomerganzen in ons land (Schekkerman 2012), wat een referentie van de provinciale aantallen naar de landelijke mogelijk maakt. Daarnaast zijn in de afgelopen jaren in veel provincies tellingen uitgevoerd door Wildbeheerseenheden (WBE's).

De telling in 2015 in de provincie betreft het derde jaar op rij dat de zomerse ganzen in Drenthe door Sovon onder de loep werden genomen. De aanwezigheid van deze ganzen kan tot schade in de landbouw leiden en geeft soms aanleiding tot hevige discussies tussen landbouwers, jagers, beleidsmakers en natuurbeschermers. De ganzentelling die Sovon in de

zomer in Drenthe uitvoert heeft tot doel om het beleid ten aanzien van ganzen te voeden met de juiste gegevens over aantallen en verspreiding.

In dit rapport wordt verslag gedaan van de resultaten van de telling in Drenthe in juli 2015 en worden de aantallen vergeleken met de aantallen in juli 2013 en 2014 in deze provincie. Naast het rapport is aan de opdrachtgever een GIS-bestand geleverd waarin alle getelde ganzen met de exacte locatie zijn opgenomen. Net als in 2014 is niet heel Drenthe bezocht, maar zijn 30 vooraf door de Provincie geselecteerde steekproefgebieden geteld. De telling vond plaats op dinsdag 21 juli 2015, deze datum was niet gelijktijdig met de landelijke zomerganzentelling uitgevoerd door terreinbeheerders en WBE's op zaterdag 18 juli. De uiteindelijke keuze voor de teldatum hing samen met de zomerganzentelling in de Provincie Groningen, zodat belangrijke grensgebieden zoals Leekstermeer/Onlanden en het hele Zuidlaardermeergebied op één dag geteld konden worden. Daarbij bleek het logistiek het handigst om op dinsdag 21 juli 2015 te tellen in plaats van de zaterdag.

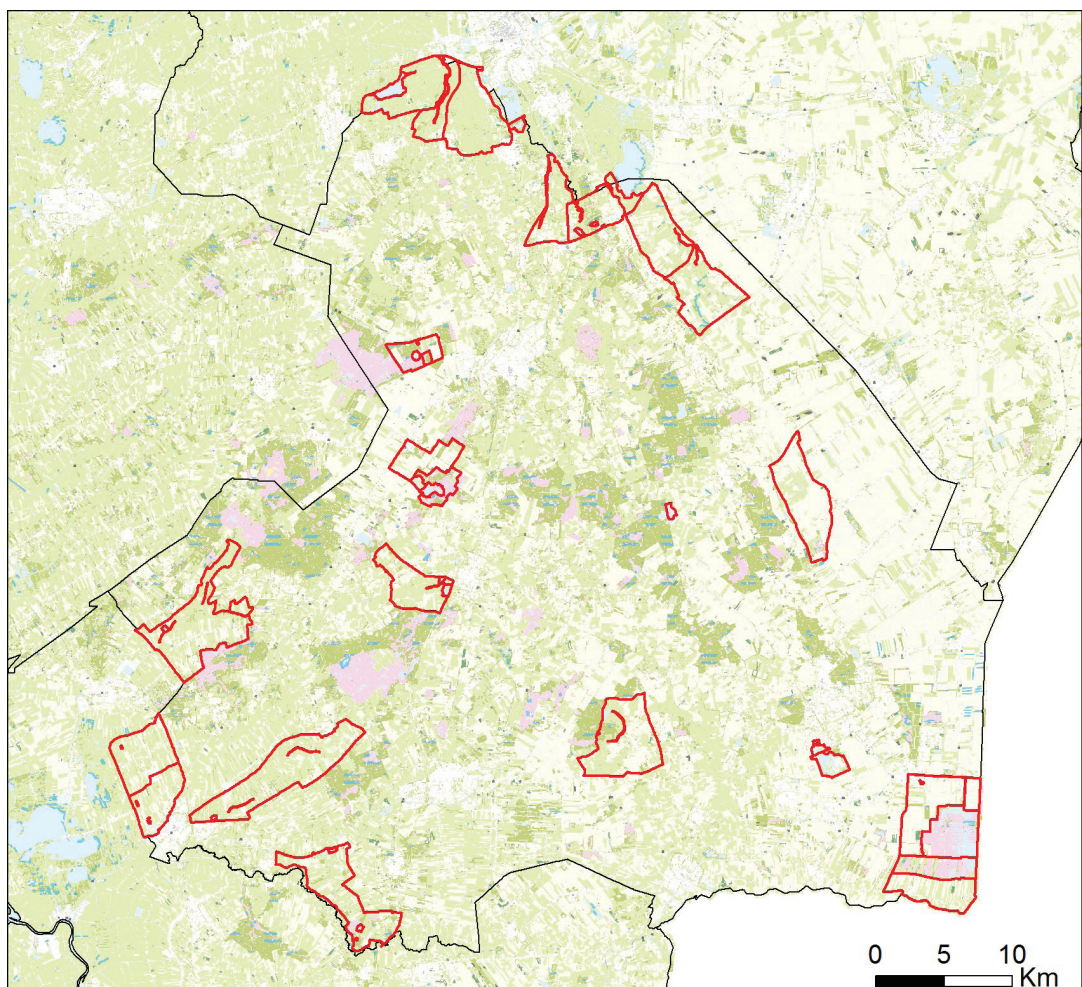
2. Werkwijze

2.1. Beschrijving van de tellingen

Voorafgaand aan de telling in 2014 zijn door medewerkers van de Provincie Drenthe 30 telgebieden geselecteerd, verspreid over de hele provincie. Het betreft telgebieden waar zowel veel als weinig ganzen verwacht kunnen worden. De aanleiding voor deze selectie zijn de verschillen tussen de Sovon-telling en de WBE-telling in juli 2013. De 30 geselecteerde telgebieden zijn ook in 2015 weer volledig geteld door vijf Sovon medewerkers. Deze werkwijze heeft niet tot doel om jaarlijks het totale aantal aanwezige ganzen in juli in heel Drenthe te bepalen, maar voorziet wel in het monitoren van de aantalsontwikkeling van de in juli aanwezige ganzen in de Provincie. Op de kaarten in bijlage 1 zijn ook uitsluitend de aantallen in de getelde steekproefgebieden weergegeven. Vrijwel de gehele telling vond plaats door met de auto de telgebieden te doorkruisen. In minder toegankelijke gebieden werd gebruik gemaakt van een fiets of werden te voet insteken gemaakt. Het overgrote deel van de gebieden is vanaf openbaar toegankelijke wegen en paden geteld.

De tellingen werden uitgevoerd tussen circa half zeven 's ochtends en 3 uur 's middags, wanneer de ganzen voornamelijk op dagrustplaatsen zaten. De locaties waar vroeg in de ochtend geteld is zijn voorafgaand aan de telling geselecteerd op basis van de mogelijke aanwezigheid van ruiende ganzen of de ligging in of nabij stedelijk gebied. De ganzen die daar in de vroege ochtend geteld worden zijn ook later op de dag nog aanwezig. Gedurende het zomerhalfjaar foerageren ganzen met name in de (vroege) ochtend, in de avond of zelfs 's nachts op landbouwgronden. Gebieden werden met behulp van verrekijker en telescoop afgezocht op ganzen en de groepen werden per individu geteld. Regelmatig werd een groep twee keer geteld om de juistheid van de telling te bevestigen. Van alle aanwezige ganzensoorten werden de aantallen apart geteld en ingetekend op een topografische kaart (schaal 1: 69.000) of ingevoerd op een tablet-pc (topografische kaart of luchtfoto met mogelijkheid tot inzoomen als ondergrond).

Deze werkwijze is vergelijkbaar met de richtlijnen die voor tellingen van ganzen in het winterhalfjaar

*Figuur 1.
Ligging
steekproef-
gebieden
ganzentelling
Drenthe 21
juli 2015.*

gelden en zijn ook opgenomen in het landelijke telprotocol zomertelling ganzen (Hornman *et al.* 2012, Landelijke technische werkgroep zomertelling ganzen 2012).

Disndag 21 juli 2015 was een halfbewolkte en droge dag. De maximum temperatuur was 23° Celsius (bron: KNMI), daarbij stond een zwakke westzuidwestelijke wind. Samengevat waren de telomstandigheden voor de tellers ideaal om ook groepen ganzen op afstand te determineren en te tellen.

Disndag 21 juli 2015 was een halfbewolkte en droge dag. De maximum temperatuur was 23° Celsius (bron: KNMI), daarbij stond een zwakke westzuidwestelijke wind. Samengevat waren de telomstandigheden voor de tellers ideaal om ook groepen ganzen op afstand te determineren en te tellen.

2.2. Telgebieden en volledigheid

De telgebieden lagen verspreid in de provincie Drenthe (figuur 1). De telgebieden omvatten naast natuurgebieden, rivierdalen, zandafgravingen en recreatiegebieden, ook landbouwgebied en delen van het stedelijk gebied. Alle telgebieden zijn volledig doorkruist op zoek naar ganzen, meestal met de auto, maar waar nodig met de fiets of te voet. Omdat de tellingen overdag plaatsvonden (zie voorgaande paragraaf) zijn vrijwel geen ganzen op landbouwgronden aangetroffen. De telresultaten geven dan ook geen goed beeld van de verspreiding van de foerageergebieden, maar wel van de rustgebieden.

De volledigheid van de telling binnen de steekproefgebieden was zeer goed. Er waren geen problemen

met onbereikbare terreindelen.

Tijdens de telling waren vrijwel alle Brandganzen en Grote Canadese Ganzen in de rui en aangenomen mag worden dat er geen grote verplaatsingen van deze soorten zijn geweest tijdens de telling. Dubbeltellingen of onderschatting door verplaatsingen is bij deze twee soorten daarom uitgesloten. Grauwe Ganzen ruien vroeger in het jaar en in juli kan het overgrote deel weer vliegen. Toch hebben de groepen in juli over het algemeen een kleine actieradius en zijn vrij plaatstrouw aan specifieke rustgebieden. Grotere verplaatsingen worden vaak pas vanaf augustus vastgesteld, zo blijkt uit bewegingen van geringde vogels. Een groot deel van de Nijlganzen concentreert zich in juli op gezamenlijke ruiplaatsen, een beeld dat werd bevestigd tijdens de tellingen in 2014 en 2015.

2.3. Gegevensbewerking

Uitgangspunt voor de gegevensbewerking vormden de locaties van de waargenomen ganzen (bestaande uit x en y-coördinaten, soort, aantal en eventuele opmerkingen), die vanaf de kaart werden gedigitaliseerd of via een upload in de watervogeldatabase van Sovon werden ingevoerd (Hornman *et al.* 2012). Op plekken waar telgebieden van verschillende tellers aan elkaar grenzen is tijdens de telling telefonisch contact geweest om telresultaten af te stemmen. Iedere teller heeft uitsluitend ganzen binnen de grenzen van zijn eigen telgebied geteld. Verder vond een (geautomatiseerde) validatie plaats van ongewone soorten en aantallen. Na alle afsluitende controles werd een GIS-bestand vervaardigd voor verdere bewerkingen voor dit rapport.

3. Resultaten

3.1. Algemene resultaten

In totaal werden tijdens de tellingen in 30 steekproefgebieden in Drenthe op 21 juli 2015 4.476 ganzen geteld. De Grauwe Gans was met 2.478 individuen de talrijkste soort (ruim 55%). Ook talrijk waren Nijlganzen (1.127) gevolgd door Grote Canadese Ganzen (412). In tabel 1 wordt een overzicht gegeven van de getelde aantallen per soort. Bijlage 1 geeft per soort de verspreiding in kaartbeelden weer.

Tabel 1. Aantal getelde ganzen per soort in 30 steekproefgebieden op 21 juli 2015 in Drenthe.

Soort	2015
Kolgans	2
Grauwe Gans	2.478
Soepgans	269
Sneeuwganzen	2
Grote Canadese Gans	412
Brandganzen	185
Nijlganzen	1.127
Hybride Ross x Brandganzen	1
Totaal	4.476

3.2. Bespreking per soort

Hieronder worden de in 2015 getelde soorten en aantallen besproken. In paragraaf 3.3. wordt een aantalsvergelijking gemaakt aan de hand van de gegevens van de provinciale telling van 2014 (de Boer 2014).

3.2.1. Grauwe Gans

De Drentse populatie binnen de steekproefgebieden bedroeg in 2015 4.476 vogels. In 2015 werden Grauwe Ganzen in de steekproefgebieden verspreid over de hele provincie vastgesteld, concentraties bevonden zich in het Bargerveen, rond het Hijkerfeld en in de Onlanden (tabel 2). De Grauwe Gans is hiermee verreweg de meest algemene zomergans in Drenthe en kent tevens de meest ruime verspreiding. Natte natuurontwikkeling, zandgaten, recreatieplassen en beekdalen worden in juli bij voorkeur als rustplaats gebruikt door de soort.

Tabel 2. Telgebieden met de hoogste aantallen Grauwe Ganzen op 21 juli 2015.

Telgebied	Aantal
DR2240 Hijkerfeld (Diependal)	565
DR5450 Bargerveen	499
DR1160 Polder Peize- en Eeldermade	296
DR5440 Bargerroostveen - Zwartemeer	290
DR3640 Stapelerveld - Nolderfeld	228

3.2.2. Grote Canadese Gans

De Drentse populatie binnen de steekproefgebieden telde in 2015 412 vogels.

Grote Canadese Ganzen waren in 2015 met name talrijk in het Bargerveen, de Onlanden en het Westerse Veld, hier verbleef ruim 84% van het totale aantal getelde vogels. Kleine aantallen verbleven verspreid in andere regio's. In de provincie Groningen verblijven forse aantallen ruiende Grote Canadese Ganzen in stedelijk gebied. In Drenthe lijkt dit vooral nog een onbekend fenomeen, hoewel de steekproef erg klein is (Rietplas Emmen).

Tabel 3. Telgebieden met de hoogste aantallen Grote Canadese Ganzen op 21 juli 2015.

Telgebied	Aantal
DR3340 Brunstinger- en Westerse Veld	103
GR3431 Friescheveen	86
DR5450 Bargerveen	73
DR5440 Bargerroostveen - Zwartemeer	37
DR4272 De Groeve - Annen	35

3.2.3. Brandganzen

De Drentse populatie binnen de steekproefgebieden telde in 2015 185 vogels. Het voorkomen van de Brandganzen in de provincie Drenthe was sterk geconcentreerd ten westen van de stad Groningen, het betreft hier lokale broedvogels (archieff Sovon). Vrijwel alle vogels werden vastgesteld in de telgebieden GR3431 Friescheveen (169 exemplaren) en GR3431 Friescheveen (11). In telgebied DR3340 Brunstinger- en Westerse Veld werden 5 exemplaren geteld.

3.2.4. Soepganzen

De Drentse populatie binnen de steekproefgebieden telde in 2015 269 vogels. Soepganzen werden veelal vastgesteld in afzonderlijke groepen, maar ook her en der eenlingen tussen Grauwe Ganzen. Groepen bevonden zich verspreid over de provincie maar

voornamelijk ten westen van de stad Groningen (tabel 4).

Tabel 4. Telgebieden met de hoogste aantallen Soepganzen op 21 juli 2015.

Telgebied	Aantal
DR1540 Willemskanaal - spoorlijn	109
DR1130 Polder Matsloot - Roderwolde	40
DR4271 Kleine Rietplas	29
DR1120 Leekstermeer	24
GR3531 Midlaren - De Groeve	17

3.2.5. Nijlgans

De Drentse populatie binnen de telgebieden telde in 2015 1.127 vogels. Grote concentraties werden verspreid over de provincie vastgesteld in telgebieden met zandgaten en (recente) natuurontwikkeling (tabel 5), in alle gevallen betrof dit ruiende vogels. In de andere telgebieden werden verspreid kleine groepjes (lokale broedvogels) gezien.

Tabel 5. Telgebieden met de hoogste aantallen Nijlganzen op 21 juli 2015.

Telgebied	Aantal
DR3340 Brunstinger- en Westerse Veld	335
DR1540 Willemskanaal - spoorlijn	290
DR1550 noordwest van Zuidlaren	120
DR5110 zandgat Ellertshaar	74
DR5450 Bargerveen	65

Tabel 6. Aantallen Grauwe Gans, Grote Canadese Gans en Nijlgans in 13 regio's in Drenthe in juli 2013, 2014 en 2015. Maximum 2013-2015 is vet gedrukt. Grote verschillen worden veroorzaakt door terreinomstandigheden en uitwisseling met andere gebieden.

Regio	Grauwe Gans			Grote Canadese Gans			Nijlgans		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015
1.Bargerveen	114	302	833	77	37	110	58	139	161
2.Esmeer	31	34	0	0	0	0	2	0	0
3.Exloosche Landen	0	2	82	0	0	0	0	4	9
4.Geeserveld	211	172	71	9	0	2	0	43	41
5.Hijkerveld	0	549	565	7	13	0	0	14	2
6.Meppel-oost	85	212	315	0	0	0	21	21	3
7.Nijeveen	227	282	0	0	4	0	8	5	0
8.Rietplas	0	5	0	0	21	12	28	25	20
9.Onlanden	678	130	356	139	139	135	87	51	70
10.Wapserveensche Aa	585	361	35	0	0	0	14	13	1
11.Westerseveld	0	37	39	38	82	103	234	232	335
12.Zandgat Ellertshaar	0	0	0	0	0	0	119	111	74
13.Zuidlaren	89	292	182	0	64	50	167	346	411

3.2.6. Overige ganzensoorten

Behalve de vijf hierboven besproken algemene soorten, werden nog twee soorten ganzen in kleinere aantallen vastgesteld. Deze soorten worden hieronder kort besproken.

Er werden twee Kolganzen geteld. Dit betrof een ontsnapt solitair exemplaar met kooiring tussen Soepganzen in telgebied DR4271 Kleine Rietplas (ook in 2014 aanwezig) en een exemplaar in telgebied DR3340 Brunstinger - en Westerseveld.

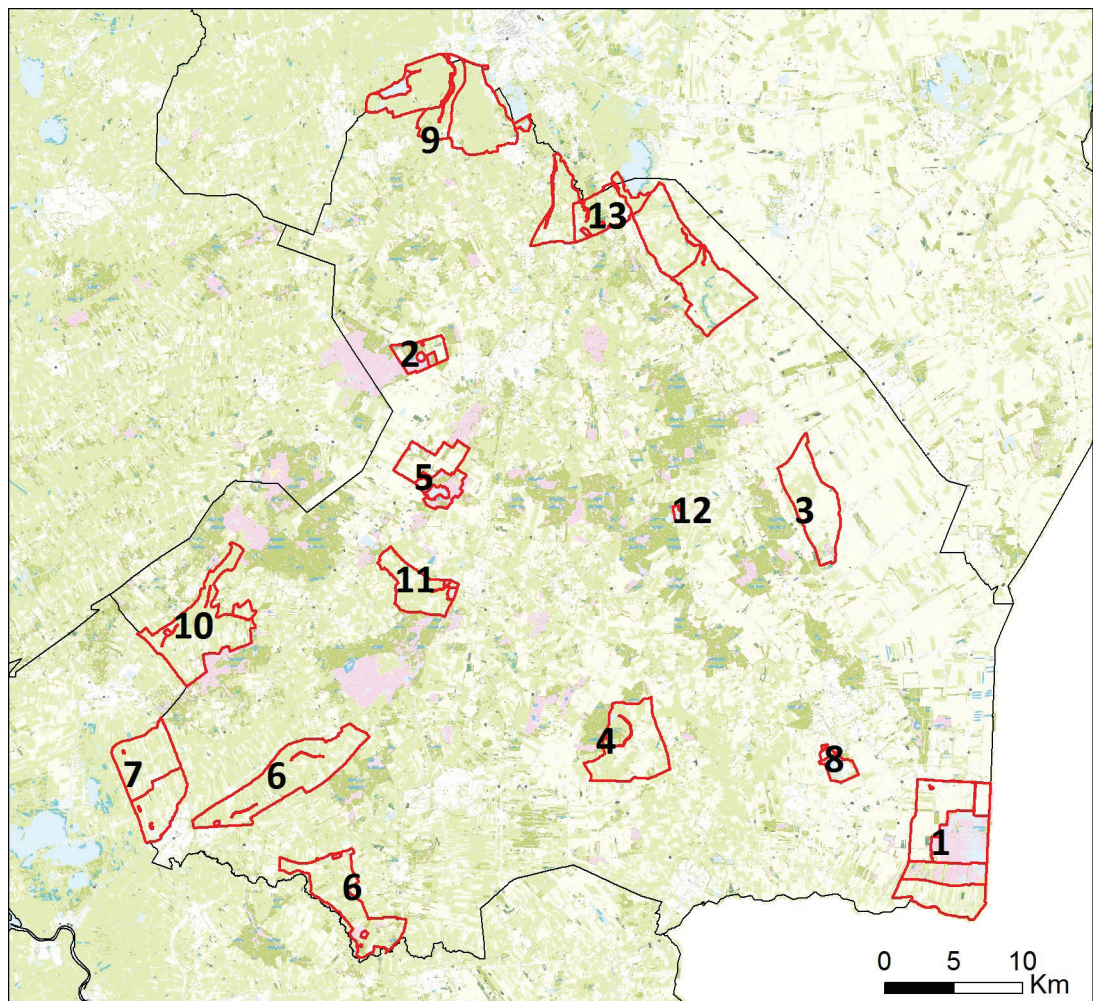
Er werden twee Sneeuwganzen waargenomen in telgebied GR3431 Friescheveen. Ook in 2014 verbleven in deze omgeving, hoogstwaarschijnlijk dezelfde, twee Sneeuwganzen.

Een hybride Dwerggans x Brandgans was aanwezig in telgebied DR5450 Bargerveen.

3.3. Vergelijking met de telling in 2014

In deze paragraaf worden voor de talrijkste drie soorten (Grauwe Gans, Nijlgans en Grote Canadese Gans) de resultaten van de meest recente telling vergeleken met de telling van 2014 (de Boer 2014). Deze drie soorten waren in 2015 goed voor ruim 89% van het totaal aantal getelde ganzen in steekproefgebieden in Drenthe.

Omdat een vergelijking per telgebied onoverzichtelijk wordt zijn de 30 steekproefgebieden samengevoegd tot dertien regio's (tabel 6 & figuur 2).

Figuur 2.
Ligging van
de dertien
regio's binnen
de Provincie
Drenthe.

Het totaal aantal ganzen in de 30 steekproefgebieden in Drenthe in juli 2015 liet een toename van 11% zien ten opzichte van de aantallen in deze gebieden in juli 2014.

Deze toename vond plaats bij alle soorten waarvan meer dan twee vogels werden geteld. Te weten Grauwe Gans (+5%), Soepgans (+53%), Grote Canadese Gans (+14%), Brandgans (+122%) en Nijlgans (+12%).

De aantallen Grauwe Ganzen namen met 100 vogels toe (zie figuur 3). Deze toename trad niet gelijkmatig in alle regio's op. De grootste toename was in het Bargerveen te zien (2014: 302, 2015: 833), gevolgd door de Onlanden (2014: 130, 2015: 356). In het Bargerveen werd gezien dat flinke aantallen vanuit Duitsland het gebied invlogen om daar de dag door te brengen. De aantallen in de Onlanden schommelen, want in 2013 werden hier 678 vogels geteld. Uitwisseling met de naastgelegen Groningse natuurgebieden werd al vermoed en in 2015 bevestigd tijdens de telling waarbij gebieden aan beide zijden van de grens gelijktijdig geteld werden. Overige regio's waar een toename optrad waren de Exloosche Landen (2014: 2, 2015: 82) en Meppel-oost (2014: 212, 2015: 315). De aantallen in het Hijkerfeld

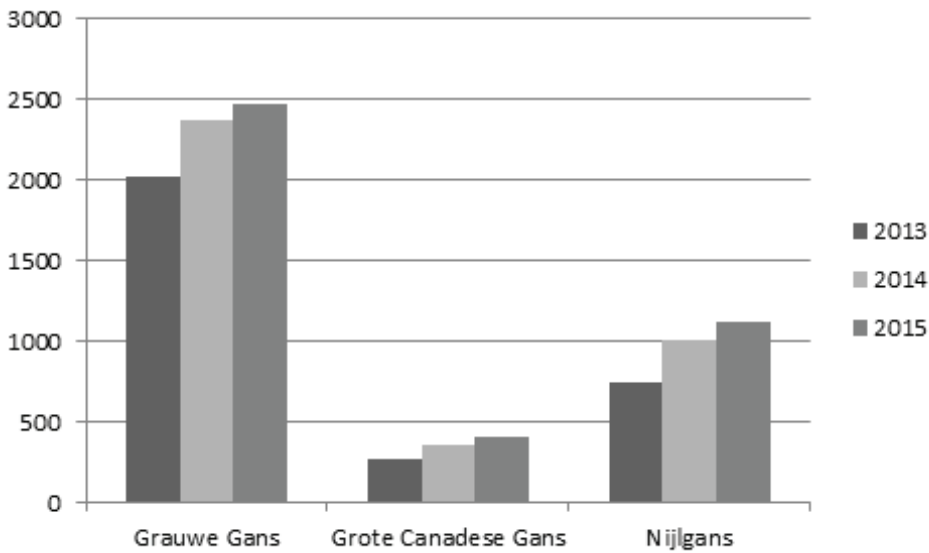
(2014: 549, 2015: 565) en Westerse Veld (2014: 37, 2015: 39) bleven stabiel.

Een afname werd vastgesteld in Geeserveld (2014: 172, 2015: 71), langs de Wapserveensche Aa (2014: 361, 2015: 35) en nabij Zuidlaren (2014: 292, 2015: 182).

De verspreiding bleek ten opzichte van 2014 iets gekrompen. In een aantal gebieden waar in 2014 wel Grauwe Ganzen verbleven werden in 2015 geen vogels geteld; Esmeer, Nijeveen en Rietplas. In Nijeveen verbleven in 2014 nog 282 vogels, uitwisseling met gebieden in Overijssel ligt hier voor de hand. Zandgat Ellertshaar moest het wederom geheel zonder Grauwe Ganzen stellen.

De Grote Canadese Gans liet in Drenthe een toename van 14% zien ten opzichte van 2014 (zie figuur 3). In 2014 werden 360 vogels geteld tegenover 412 in 2015. De verspreiding was in grote lijnen gelijk aan die in 2014, de soort werd in zes van de dertien regio's waargenomen.

De geconstateerde toename vond plaats in de regio's Bargerveen en Westerseveld, in de Onlanden bleven de aantallen opmerkelijk stabiel (2013 & 2014: 139, 2015: 135).

Figuur 3. Aantallen van Grauwe Gans, Grote Canadese Gans en Nijlgans in 30 steekproefgebieden in de Provincie Drenthe in 2013, 2014 en 2015.

De Nijlgans liet ten opzichte van 2014 een toename van 12% zien (figuur 3). In 2014 werden 1.003 vogels geteld, in 2015 1.127. De verspreiding was in beide jaren grotendeels hetzelfde, alleen in de regio's Esmeer en Nijeveen werden in 2015 geen Nijlganzen gevonden.

De meeste vogels bevonden zich op zandige oevers nabij grote wateroppervlakten, waar gezamenlijk de

vleugelrui wordt doorgemaakt (de Boer 2013). Opvallende toenames vonden plaats in de regio Westerseveld (2014: 232, 2015: 335) en Zuidlaren (2014: 346, 2015: 411). In regio's met lage aantallen in het zuidwesten van de provincie namen de aantallen af, terwijl ook de ruiplaats op Zandgat Ellertshaar minder goed bezet was in 2015.

4. Conclusies en discussie

De 30 getelde steekproefgebieden lijken representatief voor het volgen van de ontwikkelingen van zomerganzen in Drenthe. Voor alle drie de soorten waar de jaren onderling vergeleken worden voor de 30 gebieden samen werden toenemende aantallen vastgesteld.

Als er alleen naar de totalen wordt gekeken zijn de aantallen tussen 2014 en 2015 toegenomen voor Grauwe Gans (+5%), Soepgans (+53%), Grote Canadese Gans (+14%), Brandgans (+122%) en Nijlgans (+12%).

Deze positieve aantalsontwikkeling blijkt parallel te lopen met de broedvogeltrend in Drenthe van deze soorten (bron: Netwerk Ecologische Monitoring/Sovon). Alle soorten laten vanaf de eeuwwisseling een (sterke) toename als broedvogel zien, die in de periode 2012-2014 weliswaar afvlakt, maar wel doorzet. Het is, gezien deze gelijklopende aantalsontwikkelingen, aannemelijk dat een aanzienlijk deel van de in juli in Drenthe aanwezige ganzen regionale broedvogels betreft.

Op gebiedsniveau (regio's, zie tabel 2) is het beeld minder eenduidig en dynamisch: er vinden zowel toenames als afnames plaats. Deels zal die dynamiek gevolg zijn met uitwisseling tussen gebieden onderling, zowel binnen Drenthe als over de provinciegrens heen.

Van uitwisseling met gebieden in Groningen is zeker sprake, tijdens de telling werd een groep Grauwe Ganzen gezien die vertrok uit een Drents telgebied en aan de andere kant van de provinciegrens weer neerstreek. De keuze om het grensgebied van Drenthe en Groningen op één dag te tellen was dus een juiste, en zal bij een telling in de toekomst zeker voortgezet worden.

De grote aantallen Grauwe Ganzen in het Bargerveen kwamen in de loop van de ochtend vanuit het oosten het gebied invliegen, de foerageerplekken lagen rond de teldatum dus zeker in Duitsland. Mogelijke uitwisseling met gebieden in Overijssel en Friesland is eveneens mogelijk, maar kan door het ontbreken van gegevens niet gekwantificeerd worden.

De verspreiding van overzomerende ganzen in de getelde steekproefgebieden die uit dit onderzoek naar voren komt is representatief voor de verspreiding in de maand juli en waarschijnlijk ook de tweede helft van de maand juni in de betreffende 30 steekproefgebieden. Ze is niet geheel representatief voor de verspreiding in bijvoorbeeld april of mei en de vroege herfst (augustus, begin september). Verder laat de verspreiding de ligging van de rustplaatsen zien en niet in detail de ligging van de voedselgebieden (al zullen de rustplaatsen doorgaans in een regio liggen waar in de nabije omgeving wordt gefoerageerd).

Ganzen ruien vaak geconcentreerd op plaatsen dichtbij water, en ook na de rui kunnen ze andere gebieden kiezen dan tijdens het broedseizoen. De verspreiding van broedende Grauwe Ganzen zoals vastgesteld tijdens broedvogelinventarisaties (van der Jeugd *et al.* 2006, archief Sovon) komt in grote lijnen overeen met de verspreiding die in dit onderzoek naar voren komt. Voor Grote Canadese Gans en Nijlgans geldt dat verspreid in Nederland concentraties ruiers aanwezig zijn. De herkomst van deze vogels is grotendeels onbekend. Ringaflezingen van Grote Canadese ganzen geringd in Groningen maken aannemelijk dat tenminste een deel van de Drentse vogels uit Duitsland afkomstig is (Voslamber 2011).

Literatuur

DE BOER V. 2013. Zomerganzen in Drenthe in 2013. SOVON-rapport 2013/39. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

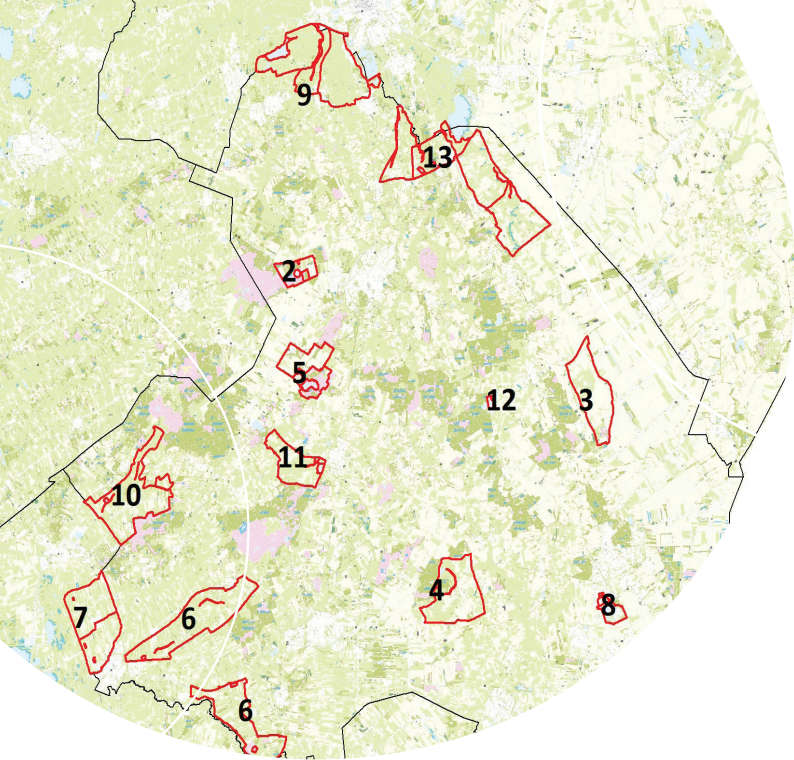
DE BOER V. 2014. Zomerganzen in Drenthe in 2014. SOVON-rapport 2014/46. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

LANDELIJKE TECHNISCHE WERKGROEP ZOMERTELLING

GANZEN 2012. Protocol zomertelling ganzen, gezamenlijk protocol voor de provinciale zomertellingen van ganzen. April 2012.

VOSLAMBER B. 2011. Canadese Ganzen in Groningen: herkomst ruiende vogels. De Grauwe Gors 39: 128-134.

Uit deze PDF zijn de stippenkaarten verwijderd. Voor aanvullende gegevens kunt u contact opnemen met Petra Verburg (petra.verburg@sovon.nl)

In opdracht van:

provincie **D**renthe

Sovon Vogelonderzoek Nederland

Postbus 6521
6503 GA Nijmegen
Toernooiveld 1
6525 ED Nijmegen
T (024) 7 410 410

E info@sovon.nl
I www.sovon.nl

